

Раисова Бакытгуль Токтасыновна
Өскемен қаласы әкімдігінің
«Оралхан Бөкей атындағы №44 мектеп-
лицейі» КММ
Шебер-сь

ТОПҚА БӨЛУ

ПРИТЧА

**МАТЕМАТИКА САБАҒЫНДА
КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУДЫ
ҚОЛДАНУ**

Шебер-сынып мақсаты:

критериалды бағалау жүйесі,
математика пәні бойынша бағалау
критерийлерімен таныстыру және
практикада қолдана білу
дағдыларының қалыптасуына ықпал
жасау.

Күттірілетін нәтижелер:

Тыңдаушылар:

- критериалды бағалау жүйесінің қолданудың білім берудегі тиімділігін біледі;
- математика пәні бойынша критериалды бағалау критерийлерін біледі;
- формативтік және суммативтік бағалау әдістерін өз практикасында қолдана алады;
- семинарда ұсынылған тапсырмаларды орындайды.

A decorative blue banner with a wavy top edge. On the left side, there is a large blue sphere with a white highlight. On the right side, there are two smaller blue spheres, one slightly above and to the right of the other, both with white highlights. The banner is set against a light blue background with faint, stylized letters 'W', 'A', 'R' visible at the top.

ТАПСЫРМА

**КОМПЬЮТЕР СУРЕТІН
САЛЫҢЫЗДАР**

ӨЗІН-ӨЗІ БАҒАЛАУ

БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

1. Бетті толығымен пайдалану - 1
2. Монитор салу - 1
3. Клавиатура салу - 1
4. Клавиатуралардың пернелерін көрсету - 1
5. Мышка (тінтуір) салу - 1
6. Жүйелі қораптың бар болуы – 1
7. Сымдармен қосылуы - 1
8. Түрлі түсті бояу қолдану- 1
9. Үстелдің бар болуы - 1

БАҒАЛАУ ШКАЛАСЫ

«5» - 9

«4» - 7-8

«3» - 5-6

«2» - 3-4

ТАПСЫРМАЛАР

1. Критериалды бағалау деген не?
2. Критериалды бағалаудың маңызы
3. Критериалды бағалау міндеттері
4. Дәстүрлі бағалау мен критериалды бағалау айырмашылығы

Критериалды бағалау-

бұл білім берудің мақсаты мен мазмұнына негізделген оқушының оқу- танымдық құзырлығын қалыптастыруда алдын-ала белгіленген жетістіктермен салыстыруға негізделген үрдіс.

Дескрипторлар- оқытудың міндеттерін жүзеге асыратын өлшемдер, оқушылар жұмыс барысында орындайтын іс – әрекеттер тізбесі

Критериалды бағалаудың пайдасы

Жеке тұлға

*Бағалаудың
демократиялығы*

*Сын тұрғысынан ойлау қабілетінің
дамуы*

Кері байланыстың жиілігі, рефлексия

Қиындықты жеңуге деген құштарлық

*Оқушының бағалаудан алған негативінің болмауы,
психологиялық жайлы ортаның қалыптасуы*

Критериалды бағалаудың басты ерекшелігі:

- алдын-ала ұсынылған бағалау шкаласы;
- анық, айқындылығы;
- бағаның әділдігі;
- өзін бағалауға мүмкіндіктің берілуі.

Критериалды бағалауды енгізу себебі:

Бес балдық жүйенің қазіргі заманға сай білім жүйесін қанағаттандыра алмауы;

Оқушы танымындағы өзгерістер мен білім саласындағы қалыптасқан қайшылықтар;

Әлеуметтік сұраныстардың өзгеруі.

Критериалды бағалауды енгізудің мақсаты:

**Мектепте оқыту сапасын
жоғарлату**

**Мектеп бітірушілердің білімін
халықаралық стандартқа
сәйкестендіру**

Сабақтың әр бөліктеріндегі оқушының дайындық деңгейін анықтау

Бағдарламаға сәйкес оқу мақсаттарын орындау қабілеттері

Критериалды бағалау міндеттері

Білімнің меңгерілуі туралы оқушы мен мұғалім және ата – ана арасындағы кері байланысты қамтамасыз ету

Жеке оқушының даму жетістігін бақылау

Критериалды бағалаудың мұғалім үшін тиімділігі

**Тақырып-
ты меңгеру
дәрежесін
анықтайды.**

**Жұмысы-
на
сараптама
жасауға
жетелейді.**

**Кемшілік-
теріне назар
аударта
отырып,
оқушының
дамуына
бағыт
береді.**

Дәстүрлі бағалау

оқушының жеке жетістігін белгілі
нормамен немесе оқушылардың
көбінің нәтижелерімен салыстыру

Критериалды бағалау

нақты анықталған, ұжымдасып жасалған критерийлермен оқушылардың оқудағы жетістіктерін салыстыруға негізделген және оқушылар, ата-аналар мен педагогтар үшін түсінікті, білім мазмұнына және мақсатына сәйкес процесс.

Критериалды бағалау

Критериалды бағалау жүйесі оқушылардың оқу жетістіктерінің деңгейін бағалауға арналған.

Критерийлер бойынша бағалау дегеніміз – бұл оқушының оқу мақсаттарына қаншалықты жақындаған дәрежесін, жетістік деңгейін анықтау.

Бағалау критерийлері – оқу мақсаттарының бағалануы және сәйкестендірілуі туралы белгі (сипаты)

Критериалды бағалаудың оқушы үшін тиімділігі

- Танымдық қабілеті мен ойлау деңгейін арттыратын оқытудың әртүрлі әдістерін пайдалануға
- Табысқа жетелейтін бағалау критерийлерін түсінуге
- Өзін және өзгелерді бағалау арқылы өз біліміне рефлексия жасауға
- Сыни ойлауына, еркін ойын айтуына, өзінің білімін көтеруге

Критериалды бағалаудың ата - ана үшін тиімділігі

- Баласының білім сапасының дәлелдемелерімен танысуға
- Оның оқуындағы табыстылықты бақылауға
- Оқуына қолдау көрсету үшін бағыт алуына мүмкіндік туғызады

Бағалаудың екі түрі

Formative

*(ағымдағы/
қалыптастырушы)*

Summative

(жиынтық)

Бағалау түрлері

ҚАЛЫПТАСТЫРУШЫ БАҒАЛАУ

Білім мен дағдыны меңгерудегі күнделікті жұмыс

Оқушының ағымдағы үлгерімінің көрсеткіші

Оқушы мен мұғалім арасындағы кері байланыс

Оқу процесіндегі кемістіктерді дер кезінде жою

Қорытынды баға қойғанда есепке алынады

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ

Оқытудың деңгейлері мен циклдарын аяқтағанда жүргізіледі

Белгілі бір периодтағы оқушының дайындық деңгейінің көрсеткіші

Қалыптастырушы бағалау

Қалыптастырушы бағалау – сабақта күнделікті жүзеге асатын, білім мен дағдыны меңгеру деңгейін анықтайтын бағалау. Қалыптастырушы бағалау білім беру процесінде оқушы мен мұғалімнің арасындағы өзара тығыз байланысты жүзеге асырады. Сонымен қатар, оқушыларға жаңа материалды меңгеруде тапсырмаларды қаншалықты дұрыс орындағандығын білуге және оқытудағы мақсаттар мен міндеттерді орындауға мүмкіндік туғызады (ауызша сұрақ, жазба, практикалық жұмыстар т.б.)

Қалыптастырушы бағалау

Мұғалім үшін

оқытудың келесі деңгейін жоспарлау үшін тексеру жұмыстарының нәтижесін қолданады; оқушыға білімін арттыру үшін пайдалы кеңестер береді; жұмыс нәтижесі бойынша әр оқушыға жеке-жеке мақсаттар қояды.

Оқушы үшін

өз қатесі негізінде үйренуге көмектеседі; маңыздыны түсінуге көмектеседі; қолынан не келетінін түсінеді; білмейтін тұстарын анықтайды; нені істей алмайтынын түсінеді.

Жиынтық бағалау

Білім және оқу дағдыларының қалыптасу деңгейін анықтайтын бағалау, ол төмендегідей жағдайларда жүзеге асырылады:

- мектеп дайындап, өткізген (ішкі жиынтық бағалау (ІЖБ) тоқсан соңындағы оқу ақпараты блогін меңгергенде;
- ұйым дайындап, өткізетін бастауыш, негізгі және жоғары мектепті аяқтағандағы сыртқы жиынтық бағалауда (ЖБ).

Жиынтық бағалау

- ❖ Жиынтық бағалауда барлық критерийлер барынша қолданылуы керек.
- ❖ Критерий оқушының жас ерекшелігіне, бағдарламаға сай алынады.
- ❖ Әрбір жетістік ұпаймен және дескриптор арқылы белгіленеді.

Математика пәнінің критерийлері

A	Білу және түсіну
---	------------------

B	Қолдану
---	---------

C	Сыни ойлау және зерттеу
---	-------------------------

D	Коммуникация және рефлексия
---	-----------------------------

Оқушыларды бағалаудың критериялды шкаласы

Критерийлер		Дескрипторлар
А	Білу және түсіну	<p>Жекелеген сыныптар мен пәндер көлемінде оқу бағдарламасы мақсатына сәйкес келетін нақты фактілерді, ақпараттар және сипаттамаларды білу және жаңғырту.</p> <p>Алынған ақпаратты талдау, қайта жаңғырту, болжау жасау арқылы түсінгендігін көрсете білу</p>

Оқушыларды бағалаудың критериалды шкаласы

Критерийлер	Дескрипторлар
В	<p>Қолдану</p> <p>Бұрын алған ақпараттар мен білімдерін жаңа немесе таныс емес жағдайларда және контекстерде қолдану, пайдалану.. Білгенін, түсінгенін, дағдыларын сабақ барысында қолдану арқылы көрсету</p> <p>Әр сыныптар мен пәндер көлемінде оқу бағдарламасының мақсатына сәйкес келетін білімдерін қолдануды көрсетудің жолдары: практикалық жұмыс, тәжірибе, жобалар, мәселені шешу, және жаңа</p>

Оқушыларды бағалаудың критериялды шкаласы

Критерийлер	Дескрипторлар
С Сыни ойлау және зерттеу	<p>Білім көзінен алған ақпараттарды талдау, синтездеу, бағалау арқылы пікірлер қалыптастыру. Жекелеген сыныптар мен пәндер көлемінде оқу бағдарламасының мақсатына сәйкес келетін ақпараттар мен нәтижелерді жинақтай алу және оларды талдай алу қабілеттілігін көрсету.</p> <p>Ұсынылған болжамдарды дұрыс ақпараттар жинақтау және деректерді пайдалану арқылы зерттеп, бағалап, өз бетімен қорытынды жасау. Әр сыныптар мен пәндер көлемінде оқу бағдарламасының мақсатына сәйкес келетін жасалған қорытынды жайында ой қозғау қабілеттілігін көрсету.</p>

Оқушыларды бағалаудың критериялды шкаласы

Критерийлер	Дескрипторлар
D Коммуникация және рефлексия	<p>Әр сыныптар мен пәндер көлемінде оқу бағдарламасының мақсатына сәйкес келетін ақпараттар, фактілер мен ойларын, пікірлерін ауызша және жазбаша ұсыну. Басқа адамдар ұсынған ақпаратты тыңдап және сәйкесінше жауап қайтара алу қабілеттілігін көрсету. Басқа адамдардың көз-қарасын қабылдай отырып өз көз-қарасын түсіндіру арқылы ортақ ойға келу. Айтылған ойларды, пікірлерді, оқиғаларды ой елегінен өткізу арқылы шешім қабылдау немесе ой толғаныс нәтижесінде іс әрекет жасау.</p>

«Санның дәрежесі». Оқыту мақсаттары.

1. Оң сандардың бүтін көрсеткішті дәрежесін, теріс сандардың жұп және тақ көрсеткіші бар дәрежесін табу нәтижелерін болжайды және болжамдарды ереже түрінде құрастырады
2. 0, 1, 5 немесе 6 цифрымен аяқталатын сандардың дәрежелері қандай цифрмен аяқталатынын анықтайды
3. дәрежені бір негізге келтіре алады (мысалы, өрнегінің мәнін есептеу барысында)
4. бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын біледі және дәреженің негізі нөл болмау керектігін түсінеді

Тапсырма. Оқу мақсаттарын бағалау критерийлерімен сәйкестендіру

1. Білу және түсіну

1

2

3

2. Қолдану

1

2

3

3. Сын тұрғысынан ойлау және зерттеу

1

2

3

4. Коммуникативтік дағдылар және рефлексия

1

2

3

Тапсырма. Оқу мақсаттарын бағалау критерийлерімен сәйкестендіру

1. Білу және түсіну

1	Бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын біледі және дәреженің негізі нөл болмау керектігін түсінеді
2	
3	

2. Қолдану

1	Негізі бірдей дәрежелік өрнектердің көбейтіндісі, бөліндісі, дәрежені дәрежелелеу, көбейтіндінің дәрежесі және бөліндінің дәрежесі ережелерін түсінеді және қолданады (солдан оңға, сондай-ақ оңнан солға қарай)
2	Дәрежені бір негізге келтіре алады (мысалы өрнектің мәнін есептеу барысында)
3	

3. Сыни тұрғыдан ойлау және зерттеу

1	0, 1, 5 және 6 цифрларымен аяқталатын сандардың дәрежелері қандай цифрмен аяқталатынын анықтайды
2	
3	

4. Коммуникативтік дағдылар және рефлексия

1	Оң сандардың бүтін көрсеткішті дәрежесін, теріс сандардың жұп және тақ көрсеткішті дәрежесін табу нәтижелерін болжайды және
---	---

“Санның стандарт түрі” тақырыбының оқу мақсаттары

1. Білу және түсіну		
1	санның стандарт түрі ұғымын, оның маңызды бөлігін және ретін біледі	A
2	стандарт түрде жазылған санның ретін және маңызды бөлігін анықтайды	A
2. Қолдану		
1	стандарт түрде жазылған сандарды салыстыра алады	B
2	шамаларды бір өлшем бірліктен басқа өлшем бірлікке аударады және нәтижені стандарт түрде жазады	B
3. Сыни тұрғыдан ойлау және зерттеу		
1	қоршаған ортада кездесетін өте үлкен немесе өте кіші шамалармен байланысты қарапайым есептерді шығарады	C
2	шамалардың жуық мәнін табады және оларды стандарт түрде жазады	C

Тапсырма. “Санның стандарт түрі”.

Бағалау дескрипторын құру

1. Санның стандарт түріне анықтама беріндер. Стандарт түрдегі сандарға мысалдар келтіріңдер.

2. $8,12 \cdot \frac{1}{10^3}$; $8,36 \cdot 10^{-3}$; $12 \cdot 10^5$; $6,06 \cdot 10^{12}$ сандарының қайсысын стандарт түрде

жазылған? Стандарт түрде жазылған сандардың маңызды бөлігі мен ретін көрсетіндер.

3. Планеталарды Күннен қашықтау ретімен жазыңдар:

Планеталар	Қашықтық
Венера	$1,082 \cdot 10^8$
Жер	$1,495 \cdot 10^8$
Меркурий	$5,790 \cdot 10^7$
Марс	$2,280 \cdot 10^8$
Нептун	$4,497 \cdot 10^9$
Плутон	$5,947 \cdot 10^9$
Сатурн	$1,427 \cdot 10^9$
Уран	$2,871 \cdot 10^9$
Юпитер	$7,781 \cdot 10^8$

4. 50 кг граммен; 150 т килограммен; 130 см метрмен; 2 м миллиметрмен; 15 грамды килограммен өрнектеңдер.

5. Жарық жылдамдығы $3 \cdot 10^5$ км/с -қа тең.

а) Күн сәулесі Жерге 8 минутта жетеді. Күн мен Жер арақашықтығын табыңдар.

в) Жарық сәулесі күнтізбелік жылда өтетін арақашықтық Жарық жылы деп аталады. Жарық жылының ұзындығын есептеңдер.

“Санның стандарт түрі”. Бағалау дескрипторы.

Тапсырмал	Критерийл	Дескрипторлар	Ұпай саны
1	А	Оқушы санның стандарт түріне анықтаманы дұрыс берді.	1
		Оқушы санның маңызды бөлігінің шартын дұрыс көрсетті.	1
		Оқушы санның реті қандай болу керектігін дұрыс көрсетті.	1
		Оқушы стандарт түрде жазылған санға мысалды дұрыс келтіре алды.	1
2	А	Оқушы стандарт түрде жазылған сандарды дұрыс көрсетті.	1
		Оқушы санның маңызды бөлігін дұрыс анықтады.	1
		Оқушы санның ретін дұрыс анықтады.	1
3	В	Оқушы реті бірдей сандарды дұрыс салыстырды.	2
		Оқушы реті әр түрлі сандарды дұрыс салыстырды.	2
4	В	Оқушы килограмды граммен дұрыс өрнектеді және стандарт түрде жазылған дұрыс жауап алды.	2
		Оқушы тоннаны килограммен дұрыс өрнектеді және стандарт түрде жазылған дұрыс жауап алды.	2
		Оқушы сантиметрді метрмен дұрыс өрнектеді және стандарт түрде жазылған дұрыс жауап алды.	2
		Оқушы метрді миллиметрмен дұрыс өрнектеді және стандарт түрде жазылған дұрыс жауап алды.	2
		Оқушы грамды килограммен дұрыс өрнектеді және стандарт түрде жазылған дұрыс жауап алды.	2
5	С	Берілген уақыт секундқа ауыстырылған (жарық жылдамдығы сәйкес бірлікте жазылған).	3
		Күн мен Жердің арақашықтығы дұрыс табылған	3
		Жарық жылының ұзындығы дұрыс есептелген	3
		Жауаптар стандарт түрде дұрыс жазылған	3
			33

Математика 8 сынып «Көпмүшелер» тақырыбының оқу мақсаттары

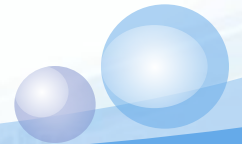
1. Білу және түсіну		
3	Көпмүше ұғымын біледі және оның дәрежесін анықтайды	А
2. Қолдану		
4	Көпмүшені стандарт түрде жазады	В
5	Көпмүшені бірімүшеге бөледі немесе көбейтеді	В
6	Топтау әдісімен көпмүшелерді көбейткіштерге жіктейді және көбейткіштерге жіктеу нәтижесі топтау үшін қосылғыштарды таңдауға тәуелді болмайтынын түсінеді	В
7	Көпмүшелерге амалдар қолдану және қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді ықшамдайды	В
3. Сыни тұрғыдан ойлау және зерттеу		
3	$(a+b)(c+d)=av+ad+vc+vd$, $a(b+c+d)=av+ac+ad$ тік төртбұрыштардың аудандары ретінде қарастырады	С
4	Мәтін есептердің шарты бойынша теңдеулерді құрастырады және көпмүшелерге амалдар қолдану арқылы шешеді	С
5	a^2-b^2 , $(a+b)^2$, $(a-b)^2$ көбейтінділерін тік төртбұрыштың аудандары ретінде қарастырады	С
6	Тиімді және ауызша есептеу үшін қысқаша көбейту формуласын қолданады	С
4. Коммуникативтік дағдылар және рефлексия		

Математика пәнінен бағалау критерийі

Критерий		Жетістіктердің ең жоғарғы деңгейі
A	Түсіну	7
B	Талдау	14
C	Қолдану	12
Барлығы:		33

Критерий бойынша бағалау шкаласы

◆ «5» 89-100 %

◆ «4» 75- 88%

◆ «3» 61-74 %

◆ «2» 60 %

Бағалау шкаласы

30–33 ұпай	жинасаң	«5»
25-29	ұпай жинасаң	«4»
20-24	ұпай жинасаң	«3»
0- 19	ұпай жинасаң	«2»

ТАПСЫРМА

8 СЫНЫП КВАДРАТ ТЕҢДЕУ ТАҚЫРЫБЫНА КРИТЕРИ

РЕФЛЕКСИЯ

ЕКІ ЖҰЛДЫЗ, БІР ТІЛЕК

A decorative blue wavy banner spans the top of the page. It features three spheres: a large blue one on the left and two smaller ones (one purple, one blue) on the right. The background behind the banner is light blue with faint, stylized letters.

Назарларыңызға рахмет !